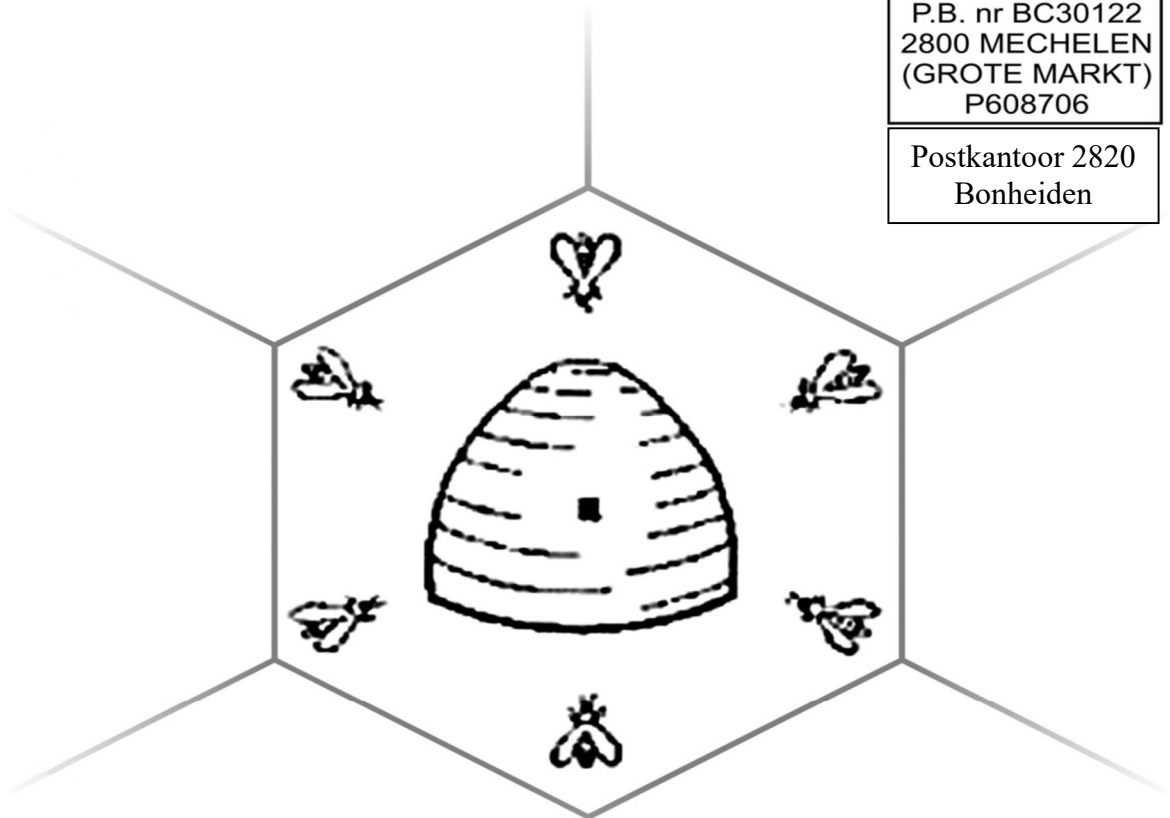

België
P.B. nr BC30122
2800 MECHELEN
(GROTE MARKT)
P608706

Postkantoor 2820
Bonheiden

ZOEM UIT

Editie Januari 2021
V.U Eric Deprins - Nr 2720840
Mechelsbroekstraat 5, 2820 Bonheiden

Afgiftekantoor: Bonheiden

Woordje van het bestuur (Siegfried D'hont)

Beste collega's Imkers,

Het zijn rare tijden. Ook voor ons, imkers. We kunnen niet samenkomen, niet vergaderen en onze avonturen en kennis maar moeilijk delen met elkaar. We moeten afscheid nemen van overleden collega's zonder laatste groet of eerbetoon. De situatie is zeer moeilijk.

Vorig jaar kwam ook de Aziatische Hoornaar bij ons in de streek terecht. Een bijkomend probleem waar we vanaf nu rekening gaan moeten mee houden.

Toch zijn er lichtpuntjes. Nu we meer in ons "Kot" moeten blijven en niet alle dagen de file naar het werk hoeven te trotseren, zijn er waarschijnlijk meer kansen om een koffiepauze te nemen bij onze bijen en hun gedrag wat van dichterbij te observeren. Zelfs in de barre winterdagen is er altijd wel iets te doen. Materiaal in orde maken voor de aanstormende lente (ja ja we merken al dat de dagen langer worden), de bodemschuif eens voorzichtig uittrekken en aflezen of en hoe de bijtjes zich klaarmaken voor de lente. En zelfs voor de grote wereldproblemen dienen zich mogelijke oplossingen aan.

Samen met de bestuursleden zijn we intussen op zoek naar een mogelijkheid om onze jaarlijkse algemene vergadering te laten doorgaan op 3 februari 2021 om 20u00. Dit keer niet in levende lijve, maar via een video-conferentie.

De bestuursleden en de vrijwilligers werken zetten zich in voor iedereen van onze bond. Het is dan ook belangrijk dat in onze algemene vergadering het werk van vorig jaar en de plannen voor de toekomst goedgekeurd worden. Ieder lid van onze imkersbond kan zich aanmelden om deel uit te maken van de algemene vergadering. Als lid van die vergadering beloof je om deel te nemen aan de algemene vergadering en mee te denken en te werken aan de toekomst van onze bond. Veel werk is het niet, 1 tot 2 vergaderingen per jaar en een positieve ingesteldheid volstaan.

Wil je deel uitmaken van de algemene vergadering, stuur dan gewoon een e-mail naar de voorzitter (Siegfried.Dhont@ecocom.be) en je wordt uitgenodigd op de eerstvolgende algemene vergadering van 3 februari 2021.

Dit jaar komt ook aan de bestuurstermijn van Siegfried, Louis en Paula een einde. Dit wil dus zeggen dat er opnieuw verkiezingen zijn voor bestuursleden (en ook voor voorzitter) en dat we reikhalzend uitkijken naar de kandidaturen. Wil je graag het dagelijks bestuur versterken, neem dan even contact op met de uittredende voorzitter (Siegfried.Dhont@ecocom.be of 0486 50 94 61) . Ook hier zijn er geen bijkomende voorwaarden, behalve dat U lid bent van onze bond.

Ik ga afsluiten met de woorden die traditioneel aan het begin van elk jaar uitgesproken worden. Ik wens jullie in naam van het Bestuur, de Vrijwilligers en niet in het minst in mijn eigen naam een prachtig, gezond en zorgeloos 2021 toe. Ik hoop ieder van jullie snel terug te mogen zien "In Real Life" en vooral in goede gezondheid.

Uw voorzitter.
Siegfried

In de pers gelezen

Bijenhouders die bijensteken tolereren zijn niet beschermd tegen SARS-CoV-2 infecties.

Heidrun Männle, Jutta Hübner, Karsten Münstedt

Een onderzoek bij 5115 imkers en 121 patiënten die door een apitherapiekliniek in de provincie Hubei, het epicentrum van COVID-19 in China, met bijengif werden behandeld, meldde dat geen van de imkers symptomen ontwikkelde die verband hielden met COVID-19, de nieuwe en verwoestende pandemie. De hypothese dat immuniteit voor bijengif een preventief effect zou kunnen hebben, werd geuit en de auteurs van het Chinese onderzoek suggereerden dat de volgende stap dierproeven op apen zou moeten zijn. Wij waren van mening dat een tweede onafhankelijk onderzoek de bevindingen zou moeten verifiëren en de hypothese duidelijker zou moeten definiëren alvorens met dergelijke onderzoeken te beginnen. Zo vroegen we alle Duitse bijenhouders om een evaluatieformulier in te vullen dat hun ervaringen met COVID-19 zou samenvatten. In tegenstelling tot de Chinese studie vonden we dat twee imkers waren gestorven aan een SARS-CoV-2 infectie en dat er vijfenveertig waren getroffen. De reactie op bijensteken (geen; lichte zwelling; ernstige zwelling) correleerde met de waargenomen ernst van de SARS-CoV-2-infectie-geassocieerde symptomen - uitputting en keelpijn. De co-morbiditeit van de bijenhouders is gecorreleerd met problemen met de ademhaling in rust, koorts en diarree. Onze resultaten bevestigden de bevindingen van het Chinese onderzoek niet. Aangezien de antivirale effecten van bijengif in verschillende studies zijn gevonden, kunnen we echter niet uitsluiten dat er een direct preventief of verzachtend effect kan zijn wanneer bijengif tijdens de infectie wordt toegediend.

Imkers en jagers maken jachtterreinen bij-vriendelijk (VBI)

De imkers en jagers in Vlaanderen gaan de krachten bundelen in de strijd tegen de Aziatische hoornaar, en samenwerkingen opbouwen rond het bij-vriendelijk maken van wildakkers. “Een primeur”, klinkt het bij zowel de Hubertus Vereniging Vlaanderen als het Vlaams Bijeninstituut.

foto : jagersvereniging.nl

De Vlaamse jagers en imkers slaan voortaan de handen in elkaar om zoveel mogelijk landschapselementen bij-vriendelijk te maken. “Meer aandacht voor insecten betekent een rijkere biodiversiteit”, zegt René De Backer, voorzitter van het Vlaams Bijeninstituut. “En een rijkere biodiversiteit betekent meer kansen voor kleinwild zoals patrijs of fazant”, vult Geert Van den Bosch aan, directeur van Hubertus Vereniging Vlaanderen.

De twee koepelorganisaties hebben beslist om de krachten te bundelen en de komende maanden die samenwerking uit te diepen. Aan hun leden vragen beider verenigingen om lokaal banden met elkaar te

smeden en alles uit de kast te halen om de bij, een soort die onder druk staat, te helpen met overleven. Door de jagers te betrekken, kunnen de imkers in één klap beroep doen op meer dan 935.000 hectare jachtgebied in Vlaanderen. “In veel van die loten liggen wildakkers: stroken land waarop de jager speciale bloemenmengsels zaait, ideaal biotoop voor insecten. In samenspraak met de imkers kan gekeken worden naar de specifieke noden voor de bij, bijvoorbeeld wat de zaai technieken of de samenstelling van zaad betreft”, aldus Geert Van den Bosch.

René De Backer wijst op zijn beurt naar de mogelijkheid van een gemeenschappelijk bermbeleid rond Vlaamse wegen. “Maai die niet zomaar, maar laat die bloeien zodat wilde bijen, hommels en de honingbij van die landschapselementen optimaal gebruik kunnen maken.” Jagers ondersteunen trouwens die suggestie, omdat vroegtijdig maaien al te vaak tot de vernieling leidt van nesten van grondbroeders. “Door de politieke, maatschappelijke en organisatorische krachten te bundelen kunnen de imkers en de wildbeheerders de kwestie op de agenda zetten”, klinkt het.

Ook een belangrijk actiepoint: de strijd opvoeren tegen de Aziatische hoornaar, een exotische wespensoort die sinds 2017 in Vlaanderen voorkomt en die zowel voor inheemse bijensoorten als voor de mens een ernstige bedreiging vormt. “In Spanje en Italië stierven al tientallen mensen na een aanval”, weet René De Backer. “Het zijn zeer agressieve beesten. Door nesten te traceren in de natuur – tijdens beheeractiviteiten ontdekt door jagers – en die met professionele hulp systematisch te verwijderen, kan veel schade vermeden worden, en kan een veel betere monitoring tot stand komen.” Het Vlaams Bijeninstituut en Hubertus Vereniging Vlaanderen zullen periodiek samenkomen, en kijken waar de beide groepen elkaar structureel kunnen ondersteunen. “Dit gaat om veel meer dan bijen of wild”, klinkt het bij beide organisaties. “Dit gaat om het versterken van de Vlaamse biodiversiteit en het vrijwaren van die natuurlijke rijkdom voor de toekomst.

Groepsaankoop zaadmengelingen

Ook dit jaar bieden we jullie weer de mogelijkheid om zaad te bestellen bij het Regionaal Landschap Rivierenland :

Tübingermengsel 10 kg/ha

Bestaat uit bladrammenas, boekweit, gele mosterd, facelia, koriander, goudbloem, groot kaasjeskruid, dille, korenbloem, bernagie en juffertje-in-'t-groen.

Zak van 1 kg : 6,50 €

Zak van 5 kg : 31,00 €

Landbouwmengsel 10 à 15 kg/ha

Bestaat uit bernagie, bladrammenas, radijs, mergkool, boerenkool, raapzaad, boekweit, dille, facelia, gele mosterd, Japanse haver, vlas en zonnebloem.

Zak van 5 kg : 23,45 €

Zak van 10 kg : 44,90 €

Akkervogelmengsel 50 kg/ha

Bestaat uit bernagie, boekweit, haver, vlas, huttentut, zomertarwe, gerst, zonnebloem.

Zak van 5 kg : 16,25 €

Zak van 10 kg : 30,50 €

Bestellen kan via een mailtje naar Secretaris@imkersbond-bonheiden.be. Het juiste bedrag dient betaald te worden **voor 20 februari** op onze rekening **BE66 9730 7564 1543** met vermelding van het gewenste mengsel en aantal kilo.

Bestel je 2 of 3 verschillende zaadmengsels doe dan ook meerdere stortingen, dan is missen uitgesloten.

Noot van de redactie

De wintermaanden zijn traditioneel nogal kalme maanden wat onze bijen betreft. De Corona crisis maakt daarenboven ook dat de club-activiteiten op een laag pitje staan. We hebben in dit nummer dan ook vrij veel aandacht gegeven aan externe artikels uit de pers en de sociale media. We willen echter toch zoveel mogelijk dat de Zoem-Uit een actief deel van het clubleven weerspiegelt. Daarom, indien je je geroepen voelt om een artikel te schrijven over je eigen imker-activiteiten, of heb je andere interessante dingen te delen met de leden van IBB, ben je steeds welkom dit te sturen naar edeprins@telenet.be. Indien je wel een leuk verhaal hebt, maar artikels hierover schrijven niet je geliefde bezigheid is, kom ik graag (Corona-proof) zelf even langs om jouw verhaal neer te pennen, of doen we het via de telefoon.

De Aziatische hoornaar (*Vespa velutina*) (www.Natuurpunt.be)

De Aziatische hoornaar (*Vespa velutina*) is een exotische wespensoort die sinds mei 2017 in Vlaanderen voorkomt. Hij kwam Europa binnen via een bonsai-kwekerij in Frankrijk in 2004 en heeft zich sindsdien verspreid over Spanje, Portugal, Italië, Duitsland, Groot-Brittannië, Nederland en België. De soort staat erom bekend honingbijenkasten te kunnen binnendringen, en volledige nesten leeg te roven. In november 2017 stond de teller op 15 waarnemingen in België, waarvan 6 in Vlaanderen. Vanaf 2018 werd de soort in alle provincies waargenomen en breidde sterk uit. De soort wordt vaak verward met de onschadelijke Europese hoornaar (*Vespa crabro*).

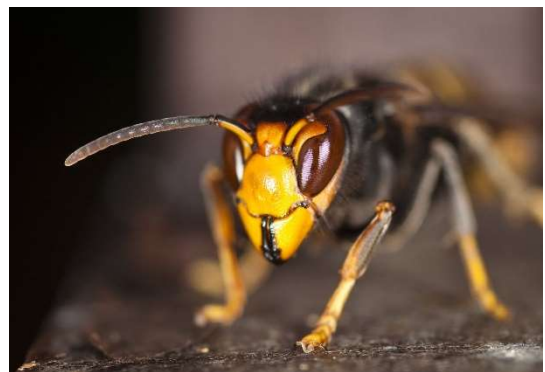
Hoe kan je de Aziatische hoornaar herkennen?

Van de Aziatische hoornaar zijn 13 verschillende kleurvormen bekend in Zuid-Oost-Azië. Daarvan is enkel de donkere ondersoort *Vespa velutina nigrithorax* uit Europa bekend. Bij deze kleurvorm :

- is het borststuk zwart fluwelig.
- zijn de poten zwart met opvallende gele uiteinden.
- is het gezicht oranje-rood
- zijn de laatste twee achterlijfssegmenten zijn geel-oranje.

Werksters zijn tot 25 mm groot, koninginnen worden 30 mm. De Aziatische hoornaar is daarmee iets kleiner dan de Europese hoornaar.

De Europese hoornaar heeft dan weer opvallende rode poten, veel rood aan de kop en op het borststuk en geel op bijna alle achterlijfssegmenten. De Aziatische hoornaar is zeker niet te verwarren met de Aziatische reuzenhoornaar (*Vespa mandarinia*), die tot nu toe nog niet in Europa werd waargenomen. Deze wordt 45 tot 55 mm lang, heeft een opvallend gele kop en een zwart-geel gestreept achterlijf.

Wat eet de Aziatische hoornaar?

Aziatische hoornaars zijn dagactief en hebben een specifiek voedselpatroon en bijhorende jachtmethode ontwikkeld. In zijn oorspronkelijk leefgebied heeft de soort zich gespecialiseerd in het vangen van honingbijen, maar daarnaast worden ook vliegen, sprinkhanen, vlinders en wespen verschalkt. Tot 60% van de prooien bestaan uit wespen en vliegen. Het aandeel honingbijen stijgt in stedelijke omgeving tot 60%. Bij het jagen op honingbijen vliegt de wesp met gestrekte poten heen en weer voor de bijenkast en wacht op terugkerende bijen die keurig uit de lucht worden geplukt. Dit gedrag wordt ook wel 'bee-hawking' genoemd. In het najaar jagen de kolonies soms in groep, waardoor ze veel honingbijen in een klap kunnen vangen. Ze kunnen ook bijenkasten binnendringen en richten er dan heel wat schade aan. De prooien worden van kop, vleugels en poten ontdaan en

worden aan de wespenlarven gevoederd. Aziatische hoornaars zijn in staat om in enkele uren 30% van een bijenkolonie uit te roeien. Door dit specifieke gedrag vormen ze een potentiële bedreiging voor honingbijen en de imkerij.

Waar leeft de Aziatische hoornaar?

In tegenstelling tot de Europese hoornaar maakt de Aziatische hoornaar vrijhangende nesten. Deze zijn vaak elliptisch van vorm en hebben een diameter van 50 tot 80 cm. Secundaire (zomer) nesten worden vaak in hoge bomen zoals populieren en zomereiken gehangen. Nesten worden zowel in landelijke als stedelijke omgevingen teruggevonden. Soms gebruikt de soort ook garages, huizen, poorten en loodsen als nestplaats. Een nest kan meer dan 1000 individuen bevatten en is zo aanzienlijk groter dan dat van de Europese hoornaar.

Hoe plant de Aziatische hoornaar zich voort?

Net als veel andere sociale wespen maakt de Aziatische hoornaar jaarlijkse nesten. Het nest wordt in het voorjaar gestart door een bevruchte koningin die succesvol overwinterd heeft. De koningin start in haar eentje met de bouw van een primair nest en zal de eerste werksters zelf grootbrengen. Aan het begin van de zomer wordt een secundair nest gebouwd, dat uitgroeit tot het effectieve nest. Daarna helpen de nieuwe werksters met de verzorging van het broed en het aandragen van voedsel. In een seizoen kan een nest enkele duizenden werksters voortbrengen. In de nazomer worden ook mannetjes en nieuwe koninginnen geproduceerd. Na de paring sterven de mannetjes. De bevruchte koninginnen gaan op zoek naar een plekje om te overwinteren. Aziatische hoornaars kunnen enkele tientallen tot honderden koninginnen per jaar produceren, wat meteen verklaart waarom deze soort zo succesvol nieuwe gebieden koloniseert ./..

Weetjes

Aziatische hoornaars zijn actief van april tot november, met een piek in augustus en september. Bevruchte koninginnen overwinteren alleen of in kleine groepjes in een goed geïsoleerde schuilplaats (bijvoorbeeld onder schors, in de bodem of in plantenspotten). In tegenstelling tot de Europese hoornaar, is de Aziatische hoornaar enkel overdag actief.

De Aziatische hoornaar heeft niet alleen in Europa voet aan de grond gekregen, maar is intussen ook in Zuid-Korea opgedoken. De Aziatische honingbij (*Apis cerana*) heeft een afweersysteem tegen aanvallen van de Aziatische hoornaar ontwikkeld. Wanneer een jagende hoornaar het nest nadert, wordt het aantal wachterbijen verdrievoudigd in een poging om de hoornaar te overrompelen. De honingbijen vormen een 'bijenbal' rond de hoornaar waardoor de temperatuur zo hoog oploopt dat deze sterft.

In de media werd de afgelopen jaren al veelvuldig foutief verwezen naar het gedrag van de veel grotere en agressievere Aziatische reuzenhoornaar, ook wel bekend als de 'Killer Hornet'. Deze soort werd voor alle duidelijkheid nog NIET in Europa waargenomen.

Hoe kan je best de Aziatische hoornaar bestrijden ?

Onderzoek heeft aangetoond dat de meeste wespenvallen weinig selectief zijn en vaak meer honingbijen, vliegen en Europese hoornaars wegvangen dan de Aziatische hoornaar. Verwarring met de Europese hoornaar treedt vaak op, waardoor ook het manueel wegvangen en doden van hoornaars niet aan te raden valt: vaak worden hierbij immers Europese hoornaars gedood. Deze soort is inheems, vangt veel minder honingbijen en is zeer zachtaardig. Europese hoornaars zijn rechtstreekse concurrenten van de Aziatische hoornaar en hun aanwezigheid kan ervoor zorgen dat de Aziatische hoornaar zich moeilijker kan vestigen.

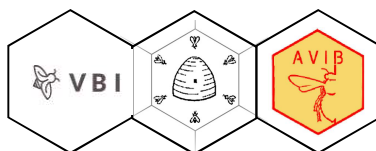
De enige manier om de opmars van de Aziatische hoornaar effectief te vertragen is door de vernietiging van de nesten. De bestrijding laat je best over aan professionelen. Zelf nesten behandelen of verwijderen kan gevaarlijk zijn. De soort kan zeer agressief uit de hoek komen wanneer het nest bedreigd wordt. En uiteraard moet je eerst helemaal zeker zijn dat je wel met een Aziatische hoornaar te maken hebt. Nesten van Europese hoornaars dienen dan weer niet bestreden te worden, aangezien dit zeer zachtaardige dieren zijn die weinig bedreiging vormen voor bijen of mensen.

Is de Aziatische hoornaar gevaarlijk??

Hij mag dan groter zijn, de Aziatische hoornaar is minder gevaarlijker dan een gewone wesp. Als hij alleen is, is hij niet agressief of opdringerig. Maar in nabijheid van zijn nest kan hij, net als andere wespen, wel erg defensief worden. Je blijft dan ook best uit de buurt van actieve nesten. Net als gewone wespen kan de Aziatische hoornaar steken. Maar omdat het een groter exemplaar is met een langere angel, zal een steek vervelender aanvoelen. Personen die allergisch reageren op bijen- of wespensteken zijn best extra alert.

De Aziatische hoornaar staat sinds augustus 2016 op de lijst van de Europese invasieve exoten. Lidstaten van de EU zijn verplicht om de soort bij waarneming te vernietigen. De website www.waarnemingen.be heeft een speciaal meldpunt om gevallen in kaart te brengen.

IMKERSBOND BONHEIDEN vzw

Website: www.imkersbond-bonheiden.be

Rekeningnr. BE66 9730 7564 1543 – BIC ARSPBE22

Contactgegevens

Voorzitter

Siegfried D'hont

0486 50 94 61

Voorzitter@imkersbond-bonheiden.be

Secretaris

Paula Declercq

0486 53 86 84

Secretaris@imkersbond-bonheiden.be

Penningmeester

Louis De Neef

0498 90 60 27

Penningmeester@imkersbond-bonheiden.be

Uitlenen materiaal

Dirk De Croes

0495 28 34 86

Ontlenen via de website :

<https://www.imkersbond-bonheiden.be>

Voorzitter Vrijwilligerswerking

Steven Vandoorne

015 51 57 89

stvandoorne@gmail.com

Ledenblad

Eric Deprins

0473 63 44 35

Zoemuit@imkersbond-bonheiden.be

Ontmoetingsruimten

Zoem-in & Krankhoeve

Grote Doelstraat 1

2820 Bonheiden

Sint-Maartensberg

Sint-Maartensberg 1

2820 Rijmenam